

УДК 657:658.14/.17:[631.165:005.935]:33.025-047.35

JEL Classification G32, M11, M21, M41

DOI: 10.31767/nasoa.2-2026.11

О. А. ЗОРИНА,

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
e-mail: oazorina@nasoa.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4327-8283>

А. В. ЗОРИН,

методист Фахового коледжу бізнесу та аналітики,
e-mail: anatoliyzorin26@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6115-3951>

Стратегічний управлінський облік та його роль в управлінському контролі: теоретичний аспект

У статті висвітлено економічний зміст стратегічного управлінського обліку, визначено його роль в управлінському контролі підприємства, а також систематизовано функції, принципи, методи та інструментарій. Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі стратегічного обліку в управлінському контролі, оскільки він забезпечує інформаційну підтримку довгострокових рішень: дає змогу підприємству аналізувати витрати, доходи та інвестиції, адаптуватися до змін та ефективно реалізовувати довгострокові плани; сприяє раціональному використанню фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів, збереженню конкурентоспроможності, впровадженню інноваційних проєктів і модернізації бізнес-процесів.

Зроблено огляд підходів до трактування поняття «стратегічний управлінський облік» і запропоновано його авторське визначення як системи збирання, оброблення та аналізу економічної інформації, спрямованої на формування, вибір та реалізацію стратегій розвитку підприємства шляхом аналізу витрат, доходів, зовнішнього середовища та ресурсного потенціалу підприємства, яка інтегрує фінансові та нефінансові показники для оцінювання конкурентних переваг і перспектив розвитку підприємства. Зазначено, що стратегічний управлінський облік є інформаційною та аналітичною базою управлінського контролю.

Виділено найбільш важливі завдання стратегічного управлінського обліку, що дало змогу визначити його основні функції: прогнозну (планову), аналітичну, контрольну, інформаційну, координаційну (комунікаційну); регуляторну; запропоновано його додаткові функції: оціночну, адаптаційну,

мотиваційну. Систематизовано інструментарій та методи стратегічного управлінського обліку залежно від його видів. Вказано на існування загальних принципів організації обліку та виділено принципи стратегічного управлінського обліку: цілеспрямованість, релевантність, комплексність, стратегічна орієнтація, адаптивність, ефективність, системність, прогнозування і планування, контроль та оцінювання. На думку авторів, поштовхом до подальшого розвитку стратегічного управлінського обліку є глобальні тренди, як-то цифровізація бізнес-процесів, поширення екосистематизації, стрімкий перехід до епохи «джокерів», часткова геоекономічна фрагментація і деглобалізація в результаті затяжних військових дій.

Ключові слова: стратегічний управлінський облік, управлінський контроль, зовнішнє середовище підприємства, інструментарій стратегічного управлінського обліку.

O. A. ZORINA,

DSc in Economics, Associate Professor,
Professor of Department of Accounting, Audit, and Taxation,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit
e-mail: oazorina@nasoa.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4327-8283>

A. V. ZORIN,

Methodologist of Specialized College
for Business and Analytics,
e-mail: anatoliyzorin26@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6115-3951>

Strategic Management Accounting and Its Role in Management Control: A Theoretical Perspective

The article elaborates on the economic essence of strategic management accounting, with outlining its role in the management control of an enterprise, and systematizing its functions, principles, methods, and tools. This research topic is relevant due to the increasing role of strategic accounting in management control, because it provides information support for long-term decisions in the business sector: it allows for cost, income and investment analysis, for adaptation to changes and effective implementation of long-term plans; contributes in the rational use of financial, material and intellectual resources, in sustaining competitive edge, in project implementation or modernization of business processes.

A review of approaches to interpretation of “strategic management accounting” concept was made, with proposing its authors’ definition as a system for collection, processing and analysis of economic information, designed for setting, selection and implementation of business development strategies by analyzing costs, revenues, external environment and resource capacity

of an enterprise, and integrating financial and non-financial indicators for assessment of competitive advantages and business development prospects. It is argued that strategic management accounting lays the information and analytical background for management control.

The crucial objectives of strategic management accounting were outlined, which allowed to define its main functions: forecasting (planning), analytical, control, informational, coordinative (communicational), regulatory; its supplementary functions were proposed: assessment, adaptive, motivational. A typology of tools and methods of strategic management accounting was made. Principles specific to strategic management accounting were outlined (with reference to the existence of general principles of accounting): purposefulness, relevance, comprehensiveness, strategic focus, adaptability, effectiveness, consistency, forecasting and planning, control and assessment. It is argued that further developments in strategic management accounting will be driven by global trends such as digitalization of business processes, expansion of eco- systematization, rapid transition to jokers' era, partial geo-economic fragmentation, and de-globalization resulting from prolonged military actions.

Keywords: *strategic management accounting, management control, external business environment, tools of strategic management accounting.*

Постановка проблеми. На побудову та реалізацію бізнес-процесів суб'єктів господарювання дедалі більше впливають елементи макро- і мікросередовища їх функціонування. Сучасні виклики бізнесу, постійні зміни ринкового середовища і технологій є тими зовнішніми чинниками, під впливом яких формується нова економічна реальність, що напругу впливає на управлінські рішення в бізнес-секторі. У зв'язку з цим особливого значення в практиці управлінського контролю набуває стратегічний управлінський облік, методика та інструментарій якого надають можливість змістити акцент із внутрішніх процесів підприємства на вивчення зовнішнього середовища та його впливу на діяльність економічного суб'єкта в контексті стратегічного підходу.

З точки зору розвитку бухгалтерського обліку зародження та подальший розвиток концепції стратегічного управлінського обліку слід розглядати як наслідки трансформації потреб основних користувачів облікової інформації в результаті ускладнення бізнес-середовища та відносин між економічними контрагентами на тлі комплексного впливу багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів. Саме це й призвело до зміни парадигми традиційного управлінського обліку. Стратегічний облік можна сміливо визнати ключовим інструментом сучасного управління, оскільки він забезпечує інформаційну підтримку довгострокових рішень: дає змогу підприємству аналізувати витрати, доходи та інвестиції, адаптуватися до змін і ефективно реалізовувати довгострокові плани, сприяє раціональному використанню фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів, забезпечує можливість зберігати конкурентоспроможність, допомагає впроваджувати інноваційні проєкти та модернізувати бізнес-процеси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем

становлення і розвитку стратегічного управлінського обліку та контролю присвятили свої праці багато українських вчених: Р. Бруханський, Н. Єршова, Л. Згалат-Лозинська, В. Лич, Н. Купріна, Х. Баранюк, Р. Шурпенкова, О. Сарахман, Т. Калайтан [1–5], а також зарубіжні фахівці: М. Брумвіч, С. Дурі, Дж. Іннес, К. Сіммондз, К. Уорд [6–10] та ін. Незважаючи на активне поширення та впровадження стратегічного підходу в процеси планування, контролю, обліку та прогнозування господарської діяльності, стратегічний управлінський облік є відносно новим науковим напрямом, який не має суворо регламентованих меж або уніфікованих форм. Дослідження передумов виникнення і тенденцій розвитку стратегічного управлінського обліку показали, що це поняття з'явилося відносно недавно, тому досі не існує єдиного підходу до його визначення, класифікації, регулювання та методології, що актуалізує зазначену тему дослідження.

Мета статті – висвітлити економічний зміст стратегічного управлінського обліку, визначити його роль в управлінському контролі підприємства, систематизувати функції, принципи, методи та інструментарій.

Виклад основного матеріалу. Дослідження історичного контексту та огляд наукових джерел дають змогу структурувати процес розвитку стратегічного обліку і виділити ключові передумови появи стратегічного підходу до збирання та управління інформацією.

Економічний підйом і технологічний прогрес, пов'язані із третьою промисловою революцією, сприяли значному прискоренню інтеграційних процесів у світі, уможливили підвищення загального рівня життя населення, створили сприятливі умови для виходу багатьох підприємств на міжнародний ринок і стали важливим фактом посилення конкуренції. Подальші принципові зміни у системі менеджменту зрушили фокус управлінського обліку та призвели до розроблення нового наукового інструментарію, який, з одного боку, відповідав потребам бізнесу, з іншого – викликав неоднозначну реакцію та дискусії у науковому середовищі щодо його ефективності.

У результаті ускладнення господарської діяльності та трансформації методологічних основ обліку й управління виникла масова критика т. зв. традиційного управлінського обліку, яка призвела до початку процесу становлення концепції стратегічного управлінського обліку. Подальші дослідження, спрямовані на розроблення та систематизацію нового інструментарію стратегічного управління, призначеного розширити початкові можливості традиційного управлінського регулювання та адаптувати його до сучасних ринкових умов господарювання, визначили напрями формування концепції стратегічного управлінського обліку в науковому середовищі.

Сьогодні стратегічний управлінський облік є найбільш перспективним механізмом управлінського контролю та стратегічного менеджменту. Створена на базі цієї облікової моделі система інформаційного забезпечення є універсальним джерелом фінансових і нефінансових показників. Вона задовольняє потреби всіх представників ланцюга управління, оскільки дає змогу отримати максимально повну картину функціонування суб'єкта управління: визначити його поточну позицію на ринку, дослідити стан галузі,

проаналізувати зовнішнє середовище та його вплив на діяльність, уточнити перелік ключових стейкхолдерів, оцінити ефективність окремих бізнес-процесів і ступінь досягнення стратегічних і тактичних цілей, виявити конкурентні переваги і потенціальні ризики.

Незважаючи на те, що стратегічний управлінський облік як самостійний науковий напрям виник близько 30 років тому, сьогодні в науковій спільноті досі відсутня єдина позиція з приводу його сутності. На думку більшості дослідників, управлінський облік слід поділяти на стратегічний (призначений для вищого керівництва) і поточний (для внутрішніх потреб менеджменту). В свою чергу, стратегічний управлінський облік багато авторів розглядають у широкому та вузькому сенсі. В широкому сенсі він являє собою організаційно-інформаційну систему підтримки управлінських рішень, які мають стратегічну спрямованість, у вузькому – націлений на формування інформації для ухвалення стратегічних управлінських рішень, яка дасть змогу визначити ефективність роботи суб'єкта господарювання з точки зору центрів відповідальності та управлінського контролю. В табл. 1 надано трактування категорії «стратегічний управлінський облік» у працях зарубіжних і вітчизняних авторів.

Таблиця 1

Визначення поняття «стратегічний управлінський облік»

Автор	Визначення
Р. Бруханський	Складник системи управлінського обліку, важлива проміжна ланка між обліковою системою підприємства та системою стратегічного менеджменту, яка перетворює інформаційні запити стратегічного характеру на формальну систему показників стратегічної управлінської звітності для ухвалення відповідних рішень
Н. Єршова	Сфера знань і сфера діяльності, пов'язана з формуванням і використанням інформації для потреб стратегічного управління
M. Bromwich	Надання та аналіз фінансової інформації про ринки (збут продукції), витрати конкурентів, структуру витрат і моніторингу стратегії підприємства та стратегій конкурентів на конкретних ринках протягом певних періодів
C. Drury	Забезпечує інформацією про ринкові перспективи продукції фірми, про цикл довговічності окремих видів продукції та про портфель продукції
J. Innes	Засіб для забезпечення інформацією, потрібний для підтримання процесу ухвалення стратегічних рішень в організації
K. Simmonds	Надання та аналіз даних управлінського обліку компанії та її конкурентів для використання під час розроблення та контролю реалізації економічної стратегії, особливо стосовно рівня і тенденцій реальних витрат, цін, обсягу і частки ринку, потоку грошових коштів
K. Ward	Управлінський облік у контексті бізнес-стратегій, що плануються до впровадження, й відображення відносних фінансових результатів, досягнутих бізнесом порівняно з конкурентами, постачальниками і, можливо, споживачами
Chartered Institute of Management Accountants	Форма управлінського обліку, де головну роль відіграє інформація про зовнішні щодо фірми фактори, але чимале значення має внутрішня інформація (насамперед нефінансова)

Джерело: узагальнено авторами за даними [1–2, 6–11]

Табл. 1 свідчить про відсутність єдиного трактування поняття «стратегічний управлінський облік», тому ми пропонуємо власне його визначення як системи збирання, оброблення та аналізу економічної інформації з метою формування, вибору та реалізації стратегій розвитку підприємства шляхом аналізу його витрат, доходів, зовнішнього середовища та ресурсного потенціалу, яка інтегрує фінансові та нефінансові показники для оцінювання конкурентних переваг і перспектив розвитку підприємства.

Аналіз джерел показує, що стратегічний управлінський облік, по-перше, є перспективним і більш досконалим напрямом у бухгалтерському обліку; по-друге, спрямований насамперед на отримання і аналіз інформації про зовнішні фактори та їхній вплив на внутрішнє середовище суб'єкта господарювання; по-третє, забезпечує інформаційну підтримку управлінського контролю та стратегічного менеджменту підприємства.

Деякі автори вважають, що стратегічний управлінський облік є інтегрованою системою, яка включає, окрім безпосередньо обліку, інші функції управління (планування, аналіз, організацію та контроль). Оскільки в межах стратегічного управлінського обліку має формуватися інформація і оперативного, і стратегічного характеру, він є досить складною моделлю, яка забезпечує його орієнтацію на розроблення та реалізацію стратегії суб'єкта господарювання. В управлінському контролі він виступає інформаційною і аналітичною базою для оцінювання ефективності реалізації стратегії підприємства та забезпечує:

1. Інформаційну підтримку контролю шляхом забезпечення управлінської ланки даними про витрати, доходи, продуктивність підрозділів і стратегічними показниками.

2. Оцінку стратегічних результатів шляхом порівняння фактичних показників ефективності діяльності з плановими показниками, стратегічними цілями та бюджетами.

3. Виявлення відхилень від стратегічних планів і аналіз їхніх причин, а також виявлення і аналіз ризиків.

4. Ухвалення рішень щодо корегування стратегії, бюджетів, інвестиційних програм та операційної діяльності на основі даних обліку.

5. Неперервність довгострокового планування шляхом управлінського контролю реалізації стратегічних планів, інноваційних проектів і розвитку підприємства.

Дослідження теоретичного складника стратегічного управлінського обліку потребує визначення його мети, завдань і функцій. Метою в широкому сенсі є формування інформаційної бази як основи для ухвалення стратегічних управлінських рішень. Найважливішими завданнями, на нашу думку, є такі:

1. Формування інформаційної бази для ухвалення довгострокових управлінських рішень (інвестиції, вибір стратегії розвитку, вихід на нові ринки тощо).

2. Оцінювання стратегічного потенціалу підприємства (аналіз сильних і слабких сторін, нематеріальних активів, інтелектуального капіталу).

3. Забезпечення менеджерів інформацією щодо зовнішнього середовища (моніторинг конкурентів, аналіз галузевих тенденцій, ринкових можливостей і ризиків).

4. Підтримка процесу формування та реалізації стратегії (визначення стратегічних цілей, розроблення ключових показників ефективності).

5. Контроль реалізації стратегій та оцінювання результатів (ефективності роботи центрів відповідальності).

6. Обґрунтування напрямів довгострокового розвитку підприємства (планування розвитку інвестиційного портфелю, інновацій, диверсифікації).

7. Аналіз стратегічних витрат і доходів (аналіз життєвого циклу продукції, ABC-аналіз, аналіз витрат за ланцюгом цінності).

Розглянуті завдання стратегічного управлінського обліку дають змогу визначити його основні функції, якими, на думку більшості науковців, є:

1. Прогнозна (планова) – забезпечує формування прогнозів і сценарних планів розвитку підприємства і його конкурентних позицій в розрізі центрів фінансової відповідальності, стратегічних бюджетів та інвестиційних програм.

2. Аналітична – полягає в аналізі стратегічних витрат і доходів, поточного стану і тенденцій розвитку внутрішнього і зовнішнього середовища, а також у визначенні ризиків і можливостей реалізації стратегії.

3. Контрольна – охоплює постійний моніторинг виконання стратегічних цілей, оцінювання відхилень, виявлення причин неефективності.

4. Інформаційна – полягає у формуванні стратегічної управлінської звітності з метою забезпечення керівництва достовірною та релевантною інформацією для ухвалення довгострокових управлінських рішень.

5. Координаційна (комунікаційна) – забезпечує узгодження між структурними підрозділами та центрами відповідальності щодо реалізації стратегії, підтримання комунікації всередині підприємства та передачі стратегічної інформації між підрозділами та керівництвом для своєчасного ухвалення рішень, а також узгодження між різними бізнес-процесами.

6. Регуляторна – передбачає коригування планів і стратегічних показників у відповідь на зміни зовнішнього середовища та внутрішнього стану підприємства та сприяє прийняттю управлінських рішень щодо оптимізації стратегії організації.

Конкретизуючи функції стратегічного управлінського обліку в контексті його ролі в управлінському контролі, пропонуємо доповнити цей перелік трьома пунктами:

1. Оціночна – передбачає оцінювання ефективності стратегій, проєктів, напрямів діяльності та центрів відповідальності, що уможливорює оцінювання ступеня досягнення запланованих цілей і завдань.

2. Адаптаційна – дає змогу підприємству швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища і коригувати стратегію за результатами оцінювання ефективності стратегій, проєктів, напрямів діяльності та центрів відповідальності та ступеня досягнення запланованих цілей і завдань.

3. Мотиваційна – уможливорює розроблення системи мотивації персоналу на основі досягнення стратегічних показників ефективності

діяльності, а також преміювання керівництва за ухвалення важливих управлінських рішень в умовах ризиків і невизначеності в процесі коригування стратегії.

Досягнення цільових показників у системі стратегічного управлінського обліку пов'язане з використанням специфічних інструментів і методів, систематизований огляд яких, залежно від видів стратегічного обліку, надано у табл. 2.

Таблиця 2

Взаємозв'язок видів і методів стратегічного управлінського обліку

Види	Методи
Облік інновацій	Науково-дослідний метод, метод інвестування коштів у ресурсозберігаючі технології, стратегічне хеджування, метод фінансової інженерії, гібридизація
Облік ризику та невизначеності	Методи оцінки капіталізованих активів, переваги стану, інспектування виробничих підрозділів, опитувальних листів, стратегічний аудит
Облік фінансових переваг	Методи збільшення вартості організації, зниження операційних витрат і збільшення доходів, залучення інвестицій
Облік стратегічних виробничих витрат	Методи прогнозно-збалансованих показників, економічної доданої вартості, вилучення етапів із високими витратами, створення гнучких виробничих систем, безперервного прогнозування, обліку витрат за центрами відповідальності, стандарт-костинг, таргет-костинг
Облік у системі управління персоналом	Цільовий метод, методи нарощування знань персоналу та зовнішніх зв'язків, індивідуальної мотивації та стимулювання персоналу, гнучкої координації зв'язків
Облік маркетингових операцій	Стратегічне позиціонування, метод обліку та структуризації інформації, матричні методи стратегічного планування, аналіз зовнішнього оточення, аналіз асортименту

Джерело: систематизовано авторами за даними [3–5]

Стратегічний управлінський облік пов'язує процеси обліку та ухвалення стратегічних управлінських рішень, що визначає його концептуальні відмінності від інших видів обліку. В процесі формування системи стратегічного управлінського обліку слід виходити з його основних принципів, що ґрунтуються загальних засадах бухгалтерського і традиційного управлінського обліку: повноті, достовірності, своєчасності, надійності, системності та ін.

Окрім зазначених, специфічними принципами стратегічного управлінського обліку, на нашу думку, є такі:

– цілеспрямованість – забезпечення інформацією передусім для ухвалення стратегічних рішень і досягнення довгострокових цілей підприємства;

– релевантність – точність, своєчасність, актуальність і корисність інформації для керівництва під час ухвалення стратегічних рішень;

– комплексність – охоплення всіх стратегічних аспектів діяльності підприємства: фінансових, матеріальних, інтелектуальних ресурсів, зовнішнє середовище;

- стратегічна орієнтація – акцент на довгостроковий розвиток, інновації та підвищення конкурентоспроможності;
- адаптивність – здатність оперативно реагувати на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища;
- ефективність – максимальна корисність інформаційних ресурсів стратегічного обліку для ухвалення управлінських рішень;
- системність – взаємозв'язок усіх кількісних і якісних показників та їхня однакова значущість;
- прогнозування і планування – внесок обліку в складання прогнозів і стратегічних планів поряд із фіксацією минулих подій;
- контроль та оцінювання – забезпечення зворотного зв'язку для виявлення відхилень і коригування стратегії.

Висновки. Метою стратегічного управлінського обліку є формування фінансової та нефінансової інформації про конкретні об'єкти управлінського контролю для реалізації всього циклу функцій стратегічного управління. Методологія стратегічного управлінського обліку дає змогу визначити й виділити ті аспекти управління підприємством, які можуть дати значний результат. Аналіз підходів до трактування стратегічного управлінського обліку в контексті зовнішньоекономічного середовища дає змогу спрогнозувати подальший його розвиток. Новий поштовх до підвищення попиту на стратегічний управлінський облік з боку керівників компаній, на думку авторів, дають поточні глобальні тренди, як-то цифровізація бізнес-процесів, поширення екосистематизації, стрімкий перехід до епохи «джокерів» і навіть часткова геоекономічна фрагментація і деглобалізація в результаті затяжних військових дій.

Надійшла 24.04.2026
Прорецензована 30.04.2026
Підписана до друку 28.05.2026
Оприлюднена 29.05.2026

Список використаних джерел

1. Бруханський Р. Ф. Поняття стратегічного управлінського обліку. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 310–313. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_4_54
2. Єршова Н. Ю. Концептуальні основи стратегічного управлінського обліку. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 195–202. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-1_0-pages-195_202.pdf
3. Згалат-Лозинська Л., Лич В. Актуальні проблеми стратегічного управлінського обліку витрат в системі інноваційного розвитку підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-46-72
4. Купріна Н., Баранюк Х. Стратегічний управлінський облік та стратегічний аналіз як інструменти забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання та їх конкурентоспроможності. *Економіка харчової промисловості*. 2024. № 16 (2), С. 3–9. DOI: 10.15673/fie.v16i2.2934
5. Шурпенкова Р., Сарахман О., Калайтан Т. Стратегічний управлінський облік. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2020. № 1 (37), С. 101–109. DOI: 10.18371/2221-755x1(37)2020208367
6. Bromwich M. The case for strategic management accounting: The role of accounting information for strategy in competitive markets. *Accounting, Organizations and Society*. 1990. Vol. 15. No 1–2. P. 27–46. DOI: 10.1016/0361-3682(90)90011-I
7. Drury C. *Management and Cost Accounting*. London: South-Western, 2008. 775 p.

8. Innes J. Strategic Management Accounting. Handbook of Management Accounting. London: Gee, 1998.
9. Simmonds K. The Fundamentals of Strategic Management Accounting. Chartered Institute of Management Accountants, 1989. 16 p.
10. Ward K. Strategic Management Accounting. Routledge, 2012. 307 p.
11. CIMA Official Terminology. The Chartered Institute of Management Accountants. Elsevier, Amsterdam, 2005.

References

1. Brukhanskyi, R. (2014). Poniattia stratehichnoho upravlinskoho obliku [The concept of strategic management accounting]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative Economy*, 4, 310–313. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_4_54 [in Ukrainian].
2. Iershova, N. (2017). Kontseptualni osnovy stratehichnoho upravlinskoho obliku [The Conceptual Framework of Strategic Management Accounting]. *Problemy ekonomiky – The Problems of Economy*, 1, 195–202. Retrieved from https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-1_0-pages-195_202.pdf [in Ukrainian].
3. Zghalat-Lozynska, L., & Lych, V. (2022). Aktualni problemy stratehichnoho upravlinskoho obliku vytrat v systemi innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv [Actual problems of strategic management cost accounting in the system of enterprises innovative development]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 46. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-46-72 [in Ukrainian].
4. Kuprina, N., & Baraniuk, Kh. (2024). Stratehichni upravlinskyi oblik ta stratehichni analiz yak instrumenty zabezpechennia efektyvnosti diialnosti subiektiv hospodariuvannia ta yikh konkurentospromozhnosti [Strategic management accounting and strategic analysis as tools for ensuring the efficiency of business entities and their competitiveness]. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti – Food Industry Economics*, 16 (2), 3–9. DOI: 10.15673/fie.v16i2.2934 [in Ukrainian].
5. Shurpenkova, R., Sarakhman, O., & Kalaitan, T. (2020). Stratehichni upravlinskyi oblik [Strategic management accounting]. *Sotsialno-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspilstvi – Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 1 (37), 101–109. DOI: 10.18371/2221-755x1(37)2020208367 [in Ukrainian].
6. Bromwich, M. (1990). The case for strategic management accounting: The role of accounting information for strategy in competitive markets. *Accounting, Organizations and Society*, 15 (1–2), 27–46. DOI: 10.1016/0361-3682(90)90011-I
7. Drury, C. (2008). *Management and Cost Accounting*. London: South-Western.
8. Innes, J. (1998). *Strategic Management Accounting. Handbook of Management Accounting*. London: Gee.
9. Simmonds, K. (1989). *The Fundamentals of Strategic Management Accounting*. Chartered Institute of Management Accountants.
10. Ward, K. (2012). *Strategic management accounting*. Routledge.
11. CIMA Official Terminology (2005). The Chartered Institute of Management Accountants. Elsevier, Amsterdam.

Цитування:

Зоріна О. А., Зорін А. В. Стратегічний управлінський облік та його роль в управлінському контролі: теоретичний аспект. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. 2026. № 2. С. 144 – 153. DOI: 10.31767/nasoa.2-2026.11

Cite this article:

Zorina, O. A., & Zorin, A. V. (2026). Stratehichni upravlinskyi oblik ta yoho rol v upravlinskomu kontroli: teoretychnyi aspekt [Management Accounting and Its Role in Management Control: A Theoretical Perspective]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 2, 144 – 153. DOI: 10.31767/nasoa.2-2026.11